

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΔ'.

Συνδρομή ἑτήσια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Ἀ1 συνδρομαὶ ἀρχονταὶ ἀπὸ 1 ἡλίου. ἑξῆς. ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσια. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

13 Δεκεμβρίου 1887

Ο ΛΗΣΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΓΙΑΝΝΟΣ

Ἀγροτική ἀνάμνησις.

Α'.

Ληστρική τις πράξις εἶχε συμβῆ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας ἐν τῇ πρὸς τὴν Εὐβοίαν θεσσαλικῇ ἀκτῇ. Μοναχὸς φύλαξ παρεκκλησίου τῆς Παναγίας συλληφθεὶς καὶ δεινῶς κακωθείς ὑπὸ τριῶν ρυπκρῶν φουστανελλοφόρων ἠναγκάσθη νὰ παραδώσῃ αὐτοῖς τὸ πενιχρὸν ταμεῖον καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη τοῦ ναοῦ.

Οἱ κακοῦργοι, φεύγοντες ἐνδεχομένην καταδιώξιν τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, δὲν ἦτο ἀπίθανον ὅτι ἠδύναντο νὰ διαπεραιωθῶσι διὰ πλοιαρίου εἰς τὴν εὐβοϊκὴν ἀκτὴν. Ταῦτα μαθοῦσα ἡ κυβέρνησις παρὰ τοῦ ἐν Βώλῃ ἑλληνοσ προξένου, ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸν ἐπαρχον καὶ τὸν ὑπομοίραρχον Ξηροχωρίου ἵνα λάβωσι τὰ κατάλληλα μέτρα. Ἐξεπέμφθησαν λοιπὸν πρὸς τὰ ὑποπτα μέρη, σχεδὸν πάντες οἱ διαθέσιμοι χωροφύλακες, καὶ οἱ πάρεδροι τῶν παρακτιῶν χωρίων διετάχθησαν νὰ διοργανώσιν νυκτερινὰς περιπολίας ἐνόπλων χωρικῶν. Ἄλλ' οἱ λησταὶ πεποιθότες ἐπὶ τὴν παράλυσιν τῆς τουρκικῆς διοικήσεως δὲν ἐγκατέλειψαν τὸ θεσσαλικὸν ἔδαφος, καὶ καλῶς ἔπραξαν, διότι οὐδὲ κατεδιώχθησαν οὐδὲ συνελήφθησάν ποτε.

Μετὰ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων — ἦτο Σεπτέμβριος τοῦ 1878 — ὁ ἐνωμοτάρχης Καρακίτσος ἐπὶ κεφαλῇ πεντάδος χωροφυλάκων ἦλθε καὶ κατέλυσε ἐν τῷ χωρίῳ. Οἱ χωροφύλακες διενεμήθησαν ὑπὸ τοῦ παρέδρου εἰς κονάκια, τὸν ἐνωμοτάρχην ἐκαλέσαμεν εἰς τὸν πύργον. Ἦτο Καρπεννησιώτης, ὑψηλός, εὐρύστερνος· ὑπηρετῶν ἐν τῷ στρατῷ πρὸ εἰκοσαετίας εἶχεν ἀποκτήσῃ τὸ τέλειον ἐκεῖνο στρατιωτικὸν παράστημα, ὅπερ χαρακτηρίζει τοὺς παλαιοὺς ὑπαξιωματικούς. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἦτο σφαιροειδής, ἡ κόμη κεκαρμένη, ἐν ἀντιθέσει δὲ ἡ γενειὰς δασυτάτη καὶ μακρά, ὀλίγον ἐξυρισμένη ἔνθεν καὶ ἔνθεν τὰς παρεῖας. Ὁ μύσταξ ἀρειμανίως ἠνωρθωμένος, αἱ ὀφρὺς συμμιγεῖς καὶ ὀρθότριχες. Ὁφθαλμοὶ γυπὸς, φανὴ βαρεῖα ὡς δοῦπος τυμπάγου. Μειδίμα σπανίως διέστελλε τὰ πλατέα χεῖλη αὐτοῦ,

ἀλλ' ὡς αἰεὶ ἐμειδία, πᾶσα ἡ προτέρα ἀγριότης ἐξηλείφετο ἀπὸ τῆς μορφῆς, αἶγλη τις ὑπερτάτης ἀγαθότητος περιέλουε τὰ χαρακτηριστικά, καὶ ὁ ἀπηνὴς φύλαξ τῆς τάξεως μετεμορφούτο εἰς σεβάσμιον ἀρχιμανδρίτην.

Ἡ μεταμόρφωσις δ' αὖτις, ἡ ἄλλως στιγμιαία καὶ οὐχὶ συχνή, ἦτο διαρκὴς κατὰ τὴν ὥραν τοῦ δεῖπνου. Ὁ Καρακίτσος καταλείπων εἰς γωνίαν τινα τὸ ὄπλον, ἀναρτῶν τὴν ξιφοδόχην, καὶ ἀποβάλλων τὸ πηλίκιον, ἵνα καταλάβῃ θέσιν πρὸ γαλαθνοῦ χοιριδίου καὶ φιάλης ξανθοῦ μοσχάτου, παρήτει μετὰ τῶν ἐμβλημάτων τῆς ὑπηρεσίας καὶ πᾶσαν τὴν συναφῇ αὐστηρότητα. Ἦτο συνδαιτυμὼν εὐθυμος, ὁμιλητικώτατος — καὶ μόνον κακὸς σύντροφος ἐν τῇ δικνομῇ τῶν ἐδεσμάτων καὶ τῶν ποτῶν· ἀληθὴς λέων τοῦ μύθου.

Εὐνόητον εἶνε ὅτι κύριον θέμα τῆς ὁμιλίας κατὰ τὸ δεῖπνον ἐτέθη τὸ περὶ ληστῶν. Καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης μετὰ δύο ποτηρίων οἴνου ἀνέφερε σχετικὰ ἐπεισόδια τοῦ μακροῦ αὐτοῦ σταδίου καὶ καταδιώξεις καὶ συμπλοκάς μετὰ ληστρικῶν συμμοριῶν.

— Βλέπετε ἐδῶ ἐπάνω τὴν χαρακιά; εἶπεν ἀφηγούμενος συμπλοκὴν ἐν Φθιώτιδι καὶ δεικνύων τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς — εἶνε ἀπὸ τὸ γιγαταγάνι τοῦ Καραγκούνη. Ἄν δὲν πρόφταινε ἓνας φαντάρος νὰ τοῦ ἀρπάξῃ τὸ χεῖρ ἐκεῖ ποῦ τὸ κατὰβραζε 'ς τὸ κεφάλι μου πίσω ἀπὸ τὸ ταμποῦρι, ζῶν 'ς ἐλὸς σου.

Μὰ ἦταν βλέπεις αὐτὸς γραμμένος 'ς τὴν ἀναφορὰ τοῦ χάρου καὶ ὄχι ἐγώ. Μισοζαλισμένος, με' ματωμένα μάτια τοῦδ' ὡσα μὲν κουμπουρά κατὰστηθα καὶ σωριάστηκε 'σάν βουβάλι χάμου 'ς τὰ λιθάρια.

Καὶ ἔλεγε ταῦτα ἄνευ κόμπου, μεθ' ἀπλότητος καὶ ἡρεμίας, ὡς νὰ ἐπρόκειτο περὶ κοινοῦ τινος καὶ ἀσημάντου πράγματος. Μετ' ὀλίγον προσέθηκεν:

— Ἀπ' ὅλα αὐτὰ τὰ τέρατα, τοὺς φονιάδες, ἓναν συμπόνεσε ἡ ψυχὴ μου, σάν εἶδα νὰ τὸν ξαπλώνῃ ὁ δῆμιος 'ς τὴν καρμανιόλα. Εἶπα μέσα μου: τί κρῖμα νὰ κοπῇ ἔτσι τόσο ὡμορφο κεφάλι.

— Ἦτον λοιπὸν εὐμορφος ἄνθρωπος; ἡρώτησέ τις.

— Ἀγγελος! Καὶ τὸ ὄνομά του τὸ εἶχε πάρῃ ἀπ' τὴν ὡμορφιά του, τὸν ἔλεγεν Ἀγγελογιαννο. Ἀγγελος τὴν ὄψι καὶ δαίμονας τὴν καρδιά! Κοντὰ 'ς ὅλα τὰ κακὰ πῶκανε μὲ τὴ μαύρη ψυχὴ του, πῆρε 'ς τὸ λαϊμό του μὲ τὴν ἐμμορφιά του καὶ ἓνα δύστυχο κορίτσι ἀπ' τὴ Σπολάιτα... Τώρα, νὰ στρίψω ἓνα τσιγάρο, καὶ θὰ σὰς τὸ πῶ αὐτὸ πῶς γίνηκε, νὰ ἰδῇτε ἂν δὲν μοιάζει 'σάν κἀτι ποῦ γράφουν οἱ φράγκοι 'ς τὰ μυθιστορήματα καὶ παρασταίνουν 'ς τὰ θέατρα τῆς Ἀθῆνας.

Ἀνυπομονοῦντες ἀπερρίψαμεν τὰ χειρόμακτρα ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ προσηλώσαμεν τὰ βλέμματα εἰς τὸ στόμα τοῦ Καρακίτσο. Ἄλλ' ἐκεῖνος μετὰ νωχελείας συνέθλιβε τὸ τσιγάρον καὶ ἀνασύρας ἐκ τοῦ κόλπου μικρὰν καπνοσύριγγα ἐξ ὁστοῦ ὀρνέου ἐνέθηκεν αὐτὸ ἐπιμελῶς.

Εἶτα ἤναψεν ἀπὸ τοῦ καπνισμένου λύχνου καὶ κατ' ἐπανάληψιν βροφῆσας καὶ καταπιῶν ἐξέβαλεν ἀπὸ τῶν μυκτῆρων νέφη πυκνὰ καπνοῦ. Ἐτριψε δὶς καὶ τρίς διὰ τῆς παλάμης τὸ ἐκ τοῦ πηλικίου κεχαραγμένον μέτωπον καὶ τέλος συναντήσας τὰ περιέργα βλέμματα ἡμῶν ἐμειδίασε καὶ ἤρχισε τὴν διήγησιν μετὰ ζωηρῶν χειρονομιῶν.

B.

«Δεκατρία χρόνια σφαλοῦνε 'ς τῆς ἑξῆς Νοεμβρίου φέτος ἀπὸ τῆς βραδυᾶς ἐκείνης. Ἦμουν χωροφύλακας 'ς τὴ μοιραρχία Τριχωνίας καὶ ἀποσπασμένος μὲ τὸν εἰσπράχτορα γύριζα ἔξω 'ς τὰ χωριά. Ἡ ληστεία τότε εἶχε σηκώση κεφάλι καὶ ὁ κόσμος ἦταν ἄνω κάτω. Λίγαις μέραις πρὶν εἶχαν πιάση 'ς τὸ Ζαπάντι ἓναν καπνέμπορο. Τὰ μεταβατικὰ τοὺς βάρεσαν καὶ σκότωσαν ἓνα, τὸν Κατσίκη. ἔλεγον πῶς λαβῶθηκε καὶ ὁ Ἀγγελογιαννος, μὰ δὲν 'μπόρεσαν νὰ τὸν πιάσουν ζωντανόν. Τὸν πῆραν οἱ ἄλλοι λησταὶ 'ς τὸν ὦμο ἢ τρύπωσε 'ς τὸ δάσος κατὰ τὸ Πλατανόρρεμμα; Κανεὶς δὲν ἤξερε. Οἱ στρατιῶται ἔφαγαν τὸν τόπον ἀκολουθῶντας τὰ αἵματα—γιατὶ ἦτον προκηρυγμένο τὸ κεφάλι τοῦ δύο χιλιᾶδες—τοῦ κάκου, τοῦ κάκου...»

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ—ἑξῆς νοεμβρίου τοῦ ἐξῆντα πέντε—ἤρθαμε μὲ τὸν εἰσπράχτορα τὸν κύρ Μελέτη 'ς τὴ Σπολάιτα. Ἦτον κρῦο διαβολεμένο· ὁ οὐρανὸς συννεφιασμένος καὶ ἔρριχνε ψιλὸ ψιλὸ νερόχιονο. Κονέψαμε 'ς τὸ σπῆτι τοῦ Λάμπρου Γκίκα, πρώτου νοικοκύρη 'ς τὸ χωριό, καὶ στεγνώναμε τὰ βρεμμένα βουχὰ μας κοντὰ ἐν μιᾷ γερῇ φωτιᾷ καρτερῶντας τὸ δειπνο. Ἐκεῖ, μπαίνει μέσα ἓνας ἄλλος νοικοκύρης τοῦ χωριοῦ μεσόκοπος ἄνθρωπος,—ὁ Μίλτος Κερακίδης—εἶχε γυναῖκα ἀπ' τὸ Καρπενῆσι καὶ τὸν γινώριζα λιγάκι. «—Καλησπέρα—Καλησπέρα...—Κύρ

εἰσπράχτορα, λέει, καλὰ εἶσαι τοῦ λόγου σου ἐδῶ· νὰ πάρω τὸν Καρακίτσο 'ς τὸ σπῆτι ἐγώ· εἶνε καὶ τῆς γυναίκας μου πατριώτης, νὰ τὰ ποῦμε ἀπόψε, σὰν πέρασε ἀπὸ δῶ...» Ὁ εἰσπράχτορας λέει: Ὁ Καρακίτσος ὑπηρεσία δὲν ἔχει ὡς αὔριο τὸ πρωί, ἐλεύθερος εἶνε νὰ κάνῃ ὅ,τι θέλῃ.

Ἦσαν ἐφτάσαμε 'ς τὸ σπῆτι τοῦ Μίλτου, σφάλησε καλὰ τὴν πόρτα καὶ μοῦ λέει 'ς ταῦτί:

— Καλὴ τύχη σ' ἔφερ' ἀπόψε 'ς τὴ Σπολάιτα.

— Τί θές νὰ πῆς;

— Σοῦτ'... Ξέρω τὸ γιγατάκι τοῦ Ἀγγελογιαννου. Εἶνε λαβωμένος 'ς τὸ δεξὶ μὴρὶ καὶ οἱ σύντροφοί του τὸν ἄφησαν μόνο. Ἀμα γίνῃ νύχτα βαθεῖα οἱ δύο μας θὰ πάμε νὰ τὸν βαρέσωμε, 'σάν λαγὸ 'ς τὸ καρτέρι. Σοῦτ'... χίλιας δραχμαὶς 'ς τὸ κεμέρι ὁ καθένας...

Μοῦ φάνηκεν σὰν νάνοιζαν τὰ οὐράνια μπροστά μου καὶ πῆγα νὰ φιλήσω τὸ Μίλτο!.. χίλιας δραχμαὶς γιὰ τὸ πουγγὶ ἐνὸς χωροφύλακα ἦτον κἀτι τι, χῶρια ἢ τιμὴ καὶ τὸ γαλόνι!

Ὁ Μίλτος δὲν εἶχε ἀρσενικὰ παιδιὰ, μόνον μιὰ κόρη, τὴν Κατερίνα, δεκαεπτὰ χρονῶν λιγερή, ὡμορφη σὰν τὸ κρῦο νερό. Ἡ κερά Μίλταινα ἦτον ἐν μιᾷ συμπεθέρα της ποῦ κοιλοπόνναγε· τὸ κορίτσι ἐτοίμασε τὸ φαί. Μὰ νὰ πῶ τὴν ἀλήθεια, οὔτε φαί, οὔτε κρασί ἐννοιώσα ἐκεῖνο τὸ βράδυ, ὁ νοὺς μου ἦταν 'ς τῆς χίλιας δραχμαὶς καὶ 'ς τὸ γαλόνι τοῦ ὑπενωμοτάρχου.

Τρώγοντας ἐμίλούσαμε γιὰ τὴ δουλειὰ μὲ μισὰ λόγια γιὰ νὰ μὴν πάρῃ εἶδῃσι τὸ κορίτσι καὶ τρομάξῃ γιὰ τὸν πατέρα της. Μ' αὐτὴ, σὰν νὰ 'μπῆκε 'ς τὸ νόημα, μὰς κύτταζε μέσ' 'ς τὸ στόμα μὲ παράξενα μάτια καὶ τόσφ' ἦτον συγχυσμένη, ποῦ τὰ χέρια της ἔτρεμαν καὶ ἔρριξε κάτω ἓνα τσανάκι. Ὁ Μίλτος δὲν τὸ παρετήρησε, ἐγὼ τὸ παρετήρησα—ἡ δουλειὰ ἐνὸς χωροφύλακα εἶνε νὰ τὰ κυττάξῃ ὅλα! Λέω τοῦ Μίλτου:

— Δὲν στέλνεις τὸ κορίτσι νὰ κοιμηθῇ; Τί μὰς χρειάζεται;

— Ἀλήθεια, λέγει, Κατερίνα, σῦρε μέσα καὶ πέσε!

Ἡ Κατερίνα ἔσκυψε τὸ κεφάλι, εἶπε καληνύχτα καὶ ἐμπῆκε 'ς τὴν πλαγινὴν κάμερὴν, σφάλισε καὶ τὴν πόρτα πίσω της. Ποῦ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα; χρόνος μοῦ φαινότανε· ἀπὸ τσιγάρο 'ς τσιγάρο πῆγαίνα καὶ γύριζα ἀπάνω κάτω. Ὁ Μίλτος περὶ ἡσυχος λαγοκοιμῶταν μὲ τῶνα 'μάτι στρωμένος χάμου. Μετὰ πολλὰ τὸ 'ρολόγι μου ἔδειχνε δέκα καὶ μισή.

— Ὡρα εἶνε πλειά, λέω τοῦ Μίλτου.

— Ὡρα, λέει καὶ αὐτός.

Ξεκρέμασε απ' τὸ καρφί τὸ καρυοφύλλι του καὶ κύτταξε κοντὰ 'στὸ λυχνάρι τῇ φωτιά. Ἐβαλε κ' ἓνα κουμπουρί 'στὸ σελάχι. Ἐγὼ πῆρα τὴν καρμπίνα μου μονάχα, ἄφησα τὴν σπαθολόγχη γιὰ νὰ μὴ βροντᾷ καὶ πιάνεται 'στὰ κλαριά. Πίσω 'στὸ ζωνάρι εἶχα πάντα ἓνα μικρὸ δίκαννο πιστόλι ποῦ μοῦ εἶχε χαρίσει ἓνας Ἑγγλέζος περιηγητῆς— τεφαρίκι πρᾶμμα!..

Κουκουλωμένοι μὲ τῆς κάπαις απ' τὸ κεφάλι βγήκαμε απ' ἀγάλια ἀγάλια 'ς τὰ σκοτεινά. Ἐβρεχε ὁλοένα· ἄλλο δὲν ἀκούσταν παρὰ ἡ βροχὴ πῶπεφε πιστισιὰ 'στὰ κεραμίδια καὶ 'ς τῆς πέτραις. Ὁ Μίλτος 'πῆγαινε 'μπροστά, ἐγὼ ἀπὸ κοντά. Πήραμε ἓνα κατηφορικὸ μονοπάτι, ὕστερα λοξέψαμε μέσα 'στὰ ρουμάνια. Ὁ Μίλτος κοντοστάθηκε· ἐζύγωσε κοντὰ του.

— Φτάσαμε, μοῦ λέει σιγαλὰ 'ς ταὐτί· ἐδῶ 'πίσω απ' τὰ μεγάλα λιθάρια 'στὴ σπηλιὰ τοῦ λύκου εἶνε χωμένος. Θὰ ζυγώσουμε σκυφοί ὁ ἓνας πλάι 'ς τὸν ἄλλον μὲ σηκωμένα τὰ τουφέκια. Ἄν πάρη χαμπάρι καὶ ρίξῃ πρῶτος αὐτός, θὰ τραβήξωμε καὶ οἱ δύο ἀπάνω 'ς τὴ φωτιά. Ἄν δὲν πάρη χαμπάρι, ρίξῃ εὐθὺς ἅμα ρίξω. Ὅπως εἶπε γίνηκε· ἀνασήκωσα τὸ λύκο τοῦ τουφεκιοῦ πατώντας τὸ σκαντάλι γιὰ νὰ μὴν κἀνῃ κρότο καὶ μὲ τὸ τουφέκι ἐπὶ σκοπῶ ἀκολουθοῦσα τὸν Μίλτο. Αὐτὸς ἐπῆγαινε 'ς τὰ δεξιά μου μὲ μικρὰ καὶ κομμένα βήματα. Ἐάφνου πάτησεν ἓνα ξερὸ κλαρί κ' ἐτσακίσθηκε. Πρὶν προφτάσω νὰ πῶ τοῦ Μίλτου πῶς κἀτι 'σάν νὰ σαλεύθηκε απ' τὸν κρότο μέσ' 'στὸ σκοτάδι, μπάμ! ἀκούω δίπλα τὸ τουφέκι του, μπάμ! τραβῶ κ' ἐγὼ ἴσα ἐμπρός.

Ὁ Μίλτος εὐθὺς 'σάν ἄδειασε τὸ τουφέκι, ἐρρίχθηκε μὲ τὸ χαντζάρι. Εἶχε ὑπόψια μήπως ὁ ληστής δὲν ἔμεινε 'ς τὸν τόπο καὶ μᾶς βαρέσῃ. Μὲ μιᾶς εὐρέθηκα κ' ἐγὼ κοντὰ του. Μὲ τὸ πόδι μου πάτησα ἓνα κορμί σωριασμένο κάτω καὶ τυλιγμένο 'ς τὴν κάπα. Ὁ Μίλτος τοῦ χτυποῦσε 'ς τὰ τυφλά. Τὸ κλώτσησα κ' ἐκύλισε σάν ἀσπί.

— Μὴ σκουριάζῃς ἄδικα τὸ μαχαῖρι, τοῦ λέω, εἶνε κουφάρι πειά...

Ἐβρεχε ὁλοένα. Ὁ Μίλτος εἶχε πάρη 'ς τὸ σελάχι του δαδὶ πισσωμένο. Σ' τὸν κόρφο τῆς κάπας του ἐτσακμάκισε καὶ τ' ἀναψε. Ἐγὼ καρτέραγα μὲ τὸ πόδι ἀπάνω 'ς τὸν σκοτωμένο καὶ τὸ δίκαννο πιστόλι 'στὸ χέρι γυρισμένο ἀπάνω του. Ἄμα σάλεψε θὰ τοῦ φύτευα δυὸ βόλια — μὰ οἱ πεθαμένοι δὲν σαλεύουν πλειά παρὰ σάν βρυκολακιάσουν.

Ὁ Μίλτος σκυφτὸς ἐζύγωσε τὸ ἀναμένον δαδὶ καὶ ἀνασήκωσε τὴν κάπα... Παναγία Προυσιώτισσα! Τὸ κουφάρι ποῦ εἶχαμε 'μπροστά μας δὲν ἦτον τοῦ Ἀγγελόγιαννου — ἦτον... ἦτον τῆς Κατερίνας, τῆς κόρης του. Ὁ δύστ-

χος πατέρας μ' ἓνα μουγκρητό, 'σάν λαβωμένο μοσχάρι, ἔπεσε ἀπάνω 'ς τὸ ἄψυχο καὶ 'ματωμένο κορμί· τὸ δαδὶ ἐσβύσθηκε 'ς τὴ βρεμμένη γῆ.

Κ' ἐγὼ δὲν ἤξερα ποῦ 'βρισκόμουν· ὁ νοῦς μου πῆγε νὰ σαλέψῃ. Ἐμαρμάρωσα ἐκεῖ ὀρθὸς ἀκούοντας τὸ γογγυτὸ τοῦ Μίλτου. Καὶ ἔξαφνα ἀντὶ νὰ τοῦ 'μιλήσω, ἀντὶ νὰ κάνω κάθε ἄλλο γνωστικώτερο ποῦ 'μποροῦσε νὰ μοῦρθῃ 'ς τὸν νοῦ, ἔφυγα σάν τρελλός. Γιὰ κάμποσο γύριζα μέσα 'ς τὰ ρουμάνια χωρὶς νὰ ξέρω ποῦ πηγαίνω. Ὑστερα ἄρχισα νὰ ῥχωμαι 'ς τὰ λογικά μου· συλλογίσθηκα νὰ πάω 'ς τὸ χωριὸ νὰ δώσω εἶδησι. Μὰ ὥς ποῦ ναῦρω τὸ δρόμο ἔκαμα γύρους κ' ἄλλογυρους 'ς τὰ σκοτεινά. Μὲ τὰ πολλὰ εἶδα τὰ 'σπίτια ν' ἀσπρίζουν 'ς τὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ καὶ κάτω τὸν Ἀσπροπόταμο ποῦ γυάλιζε. Τότε παίρνω πλειά διπλὸ δρόμο· φτάνω λαχανιασμένος. Κοντοστέκω νὰ πάρω ἀνασασμὸ ἅμα 'μπῆκα 'ς τὸ χωριὸ καὶ ὕστερα ἀδειάζω δυὸ πιστολιαῖς 'ς τὸν ἀέρα καὶ ἀρχίζω νὰ φωνάζω.

— Χωριανοί, βοήθεια, βοήθεια!

Ὁ κόσμος ὅλος σηκώθηκε 'ς τὸ ποδάρι· οἱ σκύλοι ἐγαύγιζαν. Ἐδῶσα νὰ καταλάβουν τί εἶχε γείνῃ· εἴκοσι, τριάντα νομάτοι ἄρπαξαν τάρματά τους καὶ ἔτρεξαν 'ς τὴ σπηλιὰ τοῦ λύκου. Ἐγὼ δὲν εἶχα δύναμι νὰ πάω μαζί τους. Ἡ Μίλταινα ἀκούσε τὸ σκοτωμὸ τῆς κόρης τῆς κ' ἔπεσε ξερὴ καὶ λιγοθυμισμένη.

Ὁ εἰσπράχτορας, οἱ ἄλλοι χωριανοὶ μαζεμένοι γύρω μου, 'μιλοῦσαν, φώναζαν. Κανένας δὲν 'μποροῦσε νὰ καταλάβῃ πῶς 'στὸν τόπο τοῦ Ἀγγελόγιαννου βρέθηκε ἡ Κατερίνα ἡ κόρη τοῦ Μίλτου.

Γ'.

Κοντὰ ἐχάραζε ὅταν ἔφθασε πρῶτο ἓνα ἀπὸ τὰ παιδιὰ ποῦ 'πῆγεν 'ς τὴ σπηλιὰ κ' ἔφερε τρία χαμπάρια, πῶς ἡ Κατερίνα εἶνε σκοτωμένη ἀπὸ τὸ βόλι ποῦ τὴν πέρασε κατάκαρδα, κ' ἔχει καὶ πέντε μαχαίριαις, πῶς ὁ Μίλτος ἔχασε τὰ λογικά του καὶ πῶς ἔπιασαν ζωντανὸ τὸν Ἀγγελόγιαννο 'λίγο παρὰ 'κεῖ απ' τὸν τόπο ποῦ σκοτώθηκε ἡ κόρη τοῦ Μίλτου.

Σὲ 'λίγο ἦρθαν καὶ οἱ ἄλλοι. Ἐφεραν τὴ δυστυχισμένη Κατερίνα σηκωτὴ καὶ τὴν ἄφησαν κάτω, 'ς τὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ τῆς. Ὁ ληστής ὁ δεμένος, χλωμὸς απ' τὴν πληγὴ, ἔσκυφε τὸ κεφάλι κάτω κ' ἐκύτταζε τὸ ἄψυχο κορμί. Αὐτὸς ὁ φονιᾶς, τὸ θηρίο, εἶχε δάκρυα 'ς τὰ μάτια. Ὅταν τὸν ἤραν δὲν ἔφερε καμμιάν ἀντίστασι· πέταξε μόνος του τάρματα απ' τὸ σελάχι, σταύρωσε τὰ χέρια καὶ εἶπε:

— Τώρα σκοτώστέ με ἀδέρφια!

Ἄλλῃ ἀρχὴ δὲν ἦταν 'ς τὸ χωριὸ, τὸν παράδωσαν 'στὸν πάρεδρο καὶ 'ς ἐμένα. Τὸν ῥωτῶ:

—Μωρέ, πῶς εὐρέθηκε τὸ κορίτσι 'ς τὸν τόπο σου;

Μοῦ ἀποκρίνεται ξάστερα:

—Σὰν μ' ἄφησαν οἱ σύντροφοί μου λαθωμένον, ἔλεγα πῶς θὰ πεθάνω 'σὰν σκυλὶ μέσ' 'ς τὴ σπηλιά. Πέρασα μιὰ μέρα καὶ μιὰ νύχτα χωρὶς φαί καὶ νερό· καρτέραγα τὸ χάρο νὰ μὲ λυτρώσῃ καὶ δυὸ τρεῖς φοραὶς ἔφερα τὸ κουμπούρι 'ς τὸ στόμα, μὰ πάλι ἐδείλιασα—κάλλια νὰ μὴν δείλιαζα! Εἰάφνω ἀκούω περπάτημα τῇ δευτέρῃ αὐγῇ ἔξω ἀπ' τὴ σπηλιά. Θὰ φωνάξω, λέω, καὶ ὅ,τι γίνη ἄς γίνη. 'Σ τὴν φωνή μου τὴν ξεψυχισμένη ἀποκρίνεται τρομαγμένη φωνὴ κοριτσιοῦ. Ἐκεῖ ποῦ πρόσμενα νὰ ἰδῶ τὸ χάρο νὰ μοῦ πάρῃ τὴ ζωὴ, βλέπω τὴν Κατερίνα ποῦ ἤρχονταν νὰ μοῦ δώσῃ ζωὴ. 'Σ τὴν ἀρχὴ φοβήθηκε, μὰ 'ς 'λίγο ἀναθάρρεψε· μοῦφερε φαί, νερό, πανὶ γιὰ τὴ λαθωματιά μου καὶ κάτι ἀλοιφαὶς ἀπ' τὸ χωριό. ἤρχονταν κάθε μέρα καὶ μ' ἔβλεπε, ὅταν πῆγαινε 'ς τὴ στάνη. Μ' ἐσυμπόνεσε 'ς τάλήθεια ἢ δύστυχη! Τὴ νύχτα σήμερα ὅτι σφάλισα τὰ μάτια, ἀκούω τὸ σημάδι τῆς Κατερίνας· δυὸ λιθάρια νὰ χτυποῦν τῶνα μὲ τᾶλλο τρεῖς φοραὶς καὶ πάλι τρεῖς. Κατάλαβα πῶς κάτι κακὸ μήνυμα φέρνει τέτοιαν ὥρα, μὲ τέτοιον καιρό.—Γιὰ τὸ Θεό, μοῦ λέει, φεύγα καὶ χάθηκες. Ὁ πατέρας μου σέ ξέρει πῶς εἶσαι ἐδῶ καὶ θάρῃ ἀπόψε μ' ἓνα χωροφύλακα νὰ σοῦ πάρουν τὸ κεφάλι.—Νὰ φύγω; πῶς νὰ φύγω, ποῦ δὲν ἔμπορῶσα νὰ σείσω τὸ ποδάρι. Αὐτὴ μ' ἐσήκωσε 'ς τὰ χέρια της καὶ μ' ἔσυρε ὅσο ἔμπορῶσε μακριὰ ἀπ' τὸν τόπον ποῦ ἦμουν. Γύρισε 'ς τὴ σπηλιά νὰ πάρῃ ὅ,τι ἔμειν' ἐκεῖ 'δικό μου γιὰ νὰ μὴν τωῦρουν σημάδι, μὰ δὲν γύρισε περὶ ἢ δύστυχη.....»

Καὶ ἐνῶ μοῦλεγε αὐτὰ μὲ τρεμουλιασμένη φωνὴ ὁ λαθωμένος ληστής, ἀνοίγει μὲ μιᾶς ἢ πόρτα καὶ ἔμπαινει ὁ Μίλτος. Ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσω τὴν ὄψιν του. Τὰ μάτια ἄγρια, τὰ μαλλιά σηκωμένα, τὰ γένηα του, τὰ χέρια του, τὰ ροῦχά του ματωμένα ἀπ' τὸ αἷμα τῆς κόρης του. Ἦτον τρελλὸς σωστὸς τέσσαρες μῆνες. Ὑστερα ἔγεινε καλὰ, μὰ τοῦμεινε πάντα μιὰ μελαγχολία, ὡς ποῦ πέθανε ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια μὲ τὸνομα τῆς Κατερίνας 'ς τὸ στόμα. Ἐμένα μ' ἐλύτρωσ' ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ βάρος ποῦ θὰ εἶχα 'ς τὴ συνειδήσί μου αἰώνια. Τὸ δικό μου βόλι εἶχε πάρῃ μόνον τὸ μανίκι τῆς κάπας. Ἡ Κατερίνα σκοτώθηκε ἀπ' τὸ χέρι τοῦ πατέρα της.

Δ'.

Ὁ ἐνωμοτάρχης κενώσας ἐκ νέου τὸ ποτήριόν του ἤναψε καὶ πάλιν ἀπὸ τοῦ λύχνου τὸ ἐν τῇ φορᾷ τῆς διηγήσεως σβεσθὲν σιγάρων. Ἐ-

σίγησε καὶ ἐσιγῶμεν πάντες βαθέως συγκεκινημένοι ἐκ τῆς φοβερᾶς ἱστορίας. Καὶ ἐν μέσῳ τῆς πενθίμου ἐκείνης σιγῆς ἠκούσθη αἶφνης ὡς τελευταία ἀντήχησις τῶν λόγων τοῦ ἐνωμοτάρχου πέραν ἀπὸ τῆς συστάδος τῶν πλατάνων ἢ γοερὰ τοῦ νυκτοκόρακος κραυγὴ.

(Ἐν Λειψίᾳ)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΚΡΗΤΗ ΚΑΙ ΚΡΗΤΕΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον].

Ἡ κουρὰ ἐτελείωσεν ἐν διαρκεί πανηγύρει, ἐνῶ δὲ ὁ ἄριστος τῶν ἀμνῶν τοῦ ποιμνιοστασίου ὠβελίζετο, λαβὼν τὴν καλαύροπα βοσκῶν τινος, καὶ παρακαλέσας ἕτερον, εἰδήμονα τοῦ τόπου, νὰ μὲ συντροφεύσῃ, ἤρξάμην ἀνερχόμενος τὰς ὀλισθηρὰς τοῦ ὄρους πλευράς. Κατηυθυνόμεν πρὸς τὴν ἀκροτάτην, πρὸς δυσμὰς, κορυφὴν, πέραν τῆς ὁποίας οὐδεμία ἄλλη κορυφὴ ὑπῆρχε. Ὅτε, μετὰ πολλοῦ κόπου, ἄπαξ δὲ καὶ μετὰ τινος κινδύνου ἔφθασα εἰς τὴν ὑψίστην ἐκείνην κορυφὴν, ἐδόθη ἑξαλλος. Τὸ θέαμα εἶναι ἐξοχόν, ἀναντιρρήτως δὲ ὑπέρτερον τῆς περιγραφῆς. Ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἐκείνης, αἰρόμενος εἰς ὕψος πεντακισχιλίων ποδῶν, ἐθεώρησα ταυτοχρόνως τὸ Λιβυκὸν καὶ τὸ Κρητικὸν πέλαγος. Τὰ πολυύμνητα ὄρη τῶν Σφακιῶν ἦσαν ἐγγύτατα ἐμοῦ, ἐντελῶς ὑπὸ τοὺς πόδας μου. Ἐβλεπον τέλος, τὸ πρῶτον τότε ἔστω καὶ πόρρωθεν, τὰ Σφακιά, καὶ τὴν περιβόητον φάραγγα τῆς Σαμαριάς. Ἀρχίζουσα δι' ἀποτομωτάτων καὶ ἀγριωπῶς ἀντιμετώπων ὁρέων χωρεῖ εἰς τὰ βάθη πρὸς τὴν Μεσημβρίαν ἢ μεγαλοπρεπεστάτη καὶ ἐπιβλητικὴ αὕτη φάραγξ, καὶ τερματίζεται εἰς τὸ ἀπέραντον πέλαγος τῆς Λυδίας. Ἀχαλίνωτος ὁρμαὶ ἐκείθεν ὁ ἄνεμος διασειῶν καὶ πολλάκις ἀποσπῶν τοὺς λίθους. Εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην ὅπου ἀγρία ἀκμάζει ἡ φύσις, καὶ τὸ αὐστηρὸν τοῦ ἀνυπερβλήτου σκηνογραφήματος αἱρεται εἰς τὸ κατακόρυφον, ἐκεῖ, ἐν μέσῳ τῆς ἀδιαλείπτου βοῆς τῶν ἀνέμων καὶ τῶν χειμάρρων, τῆς πάλης τῶν στοιχείων, καὶ τῆς ἐντελεστάτης ἀφανείας τοῦ ἀνθρώπου, ἡ περιδεὲς φαντασία τοῦ λαοῦ τάσσει πλανώμενα τὴν νύκτα ἄγρια φαντάσματα, *Καταχαράδες*, ὡς τὰ ἀποκαλεῖ εἰς τὴν γλῶσσάν του ὁ λαός. Ἡ ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου εἶναι τοσαύτη ἐκεῖ, ὥστε δις μὲ ἑκαμψε, τὸ τρίτον δέ, ἀδυνατῶν νὰ ἴσταμαι ὀρθος, ἐκαθέστην χαμαί, καὶ στηρίζων τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ βράχου ἐθεώρουν τὸ ἐξοχόν πανόραμα. Πρὸς βορρᾶν σπινθηροβόλον ἐκυλίστο τὸ Κρητικὸν πέλαγος, πρὸς μεσημβρίαν μαρμαίρουσα ἡκτινοβόλοι ἢ Λιβυκὴ θάλασσα. Πρὸς δυσμὰς